

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Den 10. oktober 2008
BBA
Sagsnr. 200800550

Att.: Jacob Christian Bertram

kum@kum.dk

Høring vedr. rapporten "Sprog til tiden", regeringens sprogpoltiske udvalg

AC har udsendt rapporten "Sprog til tiden" til høring i medlemsorganisationerne og skal på den baggrund fremkomme med bemærkninger. AC's høringssvar relaterer sig primært til rapportens kapitel 3, "Sprog på de videregående uddannelser og i forskningen".

Balancen mellem internationalt engagement og samfundsforpligtelse

AC finder rapporten særdeles nyttig og brugbar for en - til stadighed - vigtig debat om en dansk sprogpolitik. Rapporten balancerer meget fint det skisma universiteterne befinder sig i: På den ene side behovet for at engagere sig i internationale uddannelses- og forskningssamarbejder samt den internationale konkurrence om tiltrækning af udenlandske studerende, og på den anden side, forpligtelsen til at være viden- og kulturbærende institution for det danske samfund, jf. universitetslovens formålsparagraf. Universiteternes forpligtelse til at udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund, fordrer, at universiteterne udbyder dansk-sproget undervisning samt vedligeholder og udvikler dansk videnskabssprog.

Der er således gode argumenter for universiteterne i såvel at udbyde fag på engelsk som på dansk, ligesom der også er gode argumenter for, at forskningen foregår i en såvel engelsksproget som dansksproget kontekst. AC er i den forbindelse enig med udvalget i, at det ikke er realistisk at etablere en parallelsprogsstrategi, der dublerer alt undervisning og forskning i engelsk og dansk.

Det er et springende punkt i rapporten, hvorvidt der er behov for at etablere bindende bestemmelser eller ej for universiteternes sprogpolitik. Et forhold som udvalget heller ikke er nået til enighed om. AC er enig i, at vi kan risikere en udvikling i universiteternes uddannelses- og forskningsindsats, der resulterer i domænetab for det danske sprog som videnskabssprog. Et sådant scenarium er forventeligt, såfremt universitetsledelserne og politikere ikke påtager sig deres del af ansvaret for udviklingen.

AC har i de senere år, med stigende bekymring, iagttaget hvordan universiteter, videnskabelige hovedområder, institutter har igangsat en udvikling af engelsksproget undervisning på bekostning af den dansksprogede undervisning, og hvor internationaliseringshensynet har vejet tungere end den danske samfundsforpligtelse.

AC er enig med rapporten i, at hvis dansk ikke bevares som videnskabssprog, blive det vanskeligt at oprette dansk som undervisningssprog og at levere kvalificeret forskningsformidling på dansk, netop fordi en sådan praksis skaber et terminologisk tomrum, der tvinger forskerne og underviserne til at vælge et andet sprog for at udtrykke det de vil.

AC støtter derfor forslaget om en oversættelsespulje til brug for professionel oversættelse af videnskabelige arbejder fra dansk til engelsk. Herved kan man fastholde dansk som videnskabssprog, formidle forskningsresultater på dansk i dansksprogede medier samt publicere forskningsresultater internationalt.

Sprogstrategi på universiteterne

Udviklingen mod mere engelsksproget undervisning på danske universiteter kan – som udvalget også berører – have en negativ konsekvens for den faglige og pædagogiske kvalitet af undervisningen. Et forhold som ikke har været genstand for evaluering på de danske universiteter, trods det forhold, at universitetsloven understreger universiteternes forpligtelse til at overvåge kvaliteten af deres uddannelser og undervisning gennem systematiske og vedvarende evalueringer. Hvor undervisningen foregår på engelsk bør dette, i AC's optik, være et særligt skærpende forhold for systematisk evaluering af undervisningens kvalitet.

Meget apropos, gennemfører EVA i 2007-2008 et projekt, der skal se på undervisningssituationen på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser, hvor den foregår på engelsk. Projektet skal undersøge hvilken indflydelse undervisning på engelsk har i forhold til samspillet mellem underviser og studerende og de studerendes læringsudbytte.

EVA referer til et svensk studie af fysikundervisningen på et universitet. Her viste der sig en tendens til, at de studerende, når undervisningen foregik på engelsk, stillede og besvarede færre spørgsmål end når den tilsvarende undervisning var på modersmålet. AC finder, at en sådan undersøgelse som EVA tager initiativ til, i høj grad også er relevant for universitetsuddannelserne og de lange videregående uddannelser på Kulturministeriets område.

AC støtter således rapportens anbefalinger om systematisk evaluering og monitorering af den engelsksprogede undervisning, ligesom AC er enig i anbefalingen om, at alle universiteterne skal lave deres egen sprogstrategi. En relevant sprogstrategi bør som minimum indeholde følgende forhold:

1. Begrundet valg af undervisningssprog på de forskellige fag, under hensyn til et internationalt engagement og samfundets viden- og kompetencebehov.
2. Omfanget af dansksproget undervisning i forhold til engelsksproget undervisning på de enkelte uddannelser og samlet for hele universitets uddannelsesudbud, angivet i ECTS.
3. Kvalitetssikring af den engelsksprogede undervisning, gennem tilbud om engelsksproget efteruddannelsesindsats for undervisere, der ikke har engelsk som modersmål.
4. Kvalitetssikring af den engelsksprogede undervisning, gennem test af danske og udenlandske studerendes engelsksprogede forudsætninger for at deltage og engagere sig i undervisningen.
5. Systematisk evaluering af den engelsksprogede undervisnings faglige og pædagogiske kvalitet.

AC finder det naturligt, at udmøntningen af universiteternes sprogstrategier inkorporeres i universiteternes udviklingskontrakter i dialog med Videnskabsministeriet. Herved kan der etableres et centralt instrument til løbende overvågning af omfanget af dansk og engelsk som undervisnings- og videnskabssprog på de danske universiteter.

AC skal samtidig foreslå, at der etableres forskning i undervisnings- og læringsprocesser, hvor der sker et kodeskift, det vil sige, hvor der anvendes engelsk i stedet for dansk, i en i øvrigt dansk kontekst.

Svækkelse af andre fremmedsprog end engelsk

Et andet meget væsentligt forhold som udvalget forholder sig til, er svækkelsen af andre fremmedsprog end engelsk i det danske uddannelsessystem. AC finder det særdeles bekymrende, at det i de senere år har vist sig som generel tendens, at danske unge i stigende grad kun behersker ét fremmedsprog.

Som symptom på denne udvikling, og som også nævnes i rapporten, besluttede CBS's bestyrelse, i starten af 2008, at lukke tolke- og translatøruddannelser i alle sprog, undtagen engelsk. Sprogene var spansk, tysk, fransk, russisk og italiensk. Med handelshøjskolens beslutning har Danmark ikke længere tolkeuddannelser i russisk og italiensk. Begrundelse fra CBS, var, at søgningen til uddannelserne var nået et så lavt niveau, at de økonomiske tilskud uddannelserne kunne genere, var helt utilstrækkelige. Institutionen gjorde gældende, at man – uden held - havde gjort opmærksom på forholdene over for Folketing og ministerium.

AC finder, at sagen fra CBS tydeliggør taxametersystemets begrænsninger i forhold til sikring af det danske samfunds kompetencebehov. Uden politisk vilje til at holde liv i små fag, bevirker den økonomiske styring af universiteternes uddannelsesindsats, at uddannelsesområder, trods et samfundsmæssigt behov, nedlægges.

AC skal i den forbindelse rette opmærksomheden på, at hvor Akkrediteringsrådet ved uddannelsesgodkendelser vurderer uddannelsernes samfundsmæssige *relevans*, mangler vi i Danmark et system, der tilsvarende har til opgave at vurdere, hvorvidt der er et samfundsmæssigt *behov* for en uddannelse. I det omfang der vurderes at være et samfundsmæssigt behov for et område, men som ikke løftes af universiteterne, bør det være ressortministeriets ansvar at sikre, at små fag kan overleve i tider med ringe studentsøgning.

Afslutningsvist takker AC for invitationen til at deltage i interessentpanelet på Kulturministeriets sprogkonference, der fandt sted den 2. oktober 2008. Det er således med nogen undren, at AC har måttet konstatere, at vi ikke er at finde på ministeriets høringsliste for sprograpporten.

Med venlig hilsen

Birgit Bangskjær
Direkte nr.: 22 49 58 55
E-mail: bba@ac.dk